

Grådyb

Fotoet ovenfor viser museumsfyrskibet Horns Rev, der ligger i Esbjerg Havn i dag. Skibet fremtræder helt autentisk - næsten som da det var i drift. For fyrskibet vedligeholdes af frivillige fra foreningen "Fyrskibets Venner" og med midler fra "Fonden for bevarelse af Motorskib Nr. 1". Det er verdens største bevarede træfyrskib og ses ovenfor: Foto: Fyrskibets Venner.

I en betænkning afgivet af en kommission i 1854, der er et meget vigtigt dokument i fyrvæsenets historie - da næsten alle betænkningens forslag blev taget til følge - afvistes med "et skarpt Nej" en anbringelse af et fyrskib på Horns Rev ud for Esbjerg. Det blev begrundet med "at et fyrskib vil blive til fordærv, navnlig for saadanne sømænd, der vil forlede sig til at nærme sig kysten for meget", og "for selve Fyrskibet vil Stationen altid blive høist farefuld". I det hele taget fandt kommissionen det "baade unødvendigt og utilraadeligt at anbringe Varselsfyr paa denne Jernkyst ... hvorfor man bør stræbe at holde Skibe borte fra den (kysten), hvilket bedst opnaaes ved at holde den mørk".

Men tider og meninger skifter. Så i 1882 blev Fyrskib XII udlagt ved Horns Rev. For udviklingen af fyrteknikken betød, at der nu kunne udlægges et fyrskib i Grådyb. Og i 1901 blev der indført radiotelegrafi i fyrvæsenet og oprettet trådløse stationer i fyrskibene Vyl og Horns Rev ud for Esbjerg. Men betænkningens frygt for Vesterhavet var ikke grundløs. For fyrskibet Vyl kom i drift under en storm i 1909 og strandede helt oppe ved Ringkøbing Fjord.

Fyrskib No. 1 blev bygget på Rasmus Møllers Værft i Fåborg og kostede 151.360 kr. Det blev afleveret til Marineministeriet i 1914 og er et af de største danske fyrskibe. Fyrskibet blev indviet som museumsskib i Esbjerg i 1990 efter at have virket som fyrskib i 75 år.

Fyrskibet No. 1's historie som aktivt fyrskib på destinationer i Vesterhavet er i meget korte træk: 1915-1917 Station Vyl - 1917-1920 oplagt i Esbjerg på grund af minefare - 1920-1930 Station Vyl - 1930-1932 total renovering i København - 1932-1939 Station Vyl - 1939-1945 dansk indenrigsfarvand - 1945-1947 Station Vyl - 1947-1949 modernisering - 1949-1952 Station Hamborg Ruten - 1952-1965 Station ER ved Esbjerg - 1965-1967 oplagt på Holmen - 1967-1968 Nyborg Værft - 1968-1969 Station ER - 1969-1975 HR 1 - 1975-1980 Horns Rev.

I 1980 blev fyrskibet inddraget og erstattet af en lystønde. Efter nogle udlægninger på andre positioner blev fyrskibet solgt for 150.000 kr. til Fonden for Fyrskibets bevarelse i Esbjerg. Der hænger en model af fyrskibet Horns Rev i Sønderho Kirke, der med 15 kirkeskibe har Danmarks største samling af kirkeskibe. Modellen er antagelig bygget på det tidspunkt, hvor fyrskibet blev bygget i Fåborg. Modellen blev ophængt i Sønderho Kirke i 1988.

Det første fyrskib i Grådyb ud for Esbjerg var Fyrskib No. XII, der var udlagt fra 1889 til 1895 ved Horns Rev. Fyrskibet blev ophugget omkring 2000, men Danmarks Lodsmuseum har en model af fyrskibet Grådyb, der blev udlagt i 1906 ved Grådyb Barre. Modellen kan ses i Danmarks Lodsmuseum og på fotoet til venstre.

Da der begyndte at komme trafik til den nyanlagte Esbjerg Havn i 1874 opstod et behov for faste lodser. Derfor byggede lodserne i Nordby på Fanø et lodsfartøj, som blev indrettet med logi til fire lodser. Skibet lå i læ af Skallingen. Men det egnede sig ikke til sejlads uden for Grådyb Barre. Derfor blev anskaffet en mindre dæksbåd, der kunne påsætte og aftage en lods i den 10 km lange Grådyb Rende, der fører ind til Esbjerg Havn. I dag lodser DanPilot i Grådyb.

Skrevet af Danmarks Lodsmuseumsforening